

باکو در مسیر تعامل منطقه ای و دوری از تقابل های جهانی

جمهوری آذربایجان، در سال 2018 میلادی با انتخاب مجدد الهام علی اف به ریاست جمهوری، سیاست همکاری با همسایگان منطقه ای و دوری از تقابل های جهانی را ادامه داد.

به گزارش آرآن نیوز: به نقل از ایرنا، در طول 25 سالی که از استقلال جمهوری آذربایجان می گذرد، این کشور همواره به همکاری با همسایگان منطقه ای خود بیشترین اهمیت را داده و علاوه بر این کوشیده خود را به دور از تقابل های جهانی نگه دارد. در این گزارش مروری بر مهمترین وقایع جمهوری آذربایجان در سال 2018 خواهیم داشت.

** برگزاری هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری آذربایجان
 هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری آذربایجان روز 11 آوریل (برابر 22 فروردین) با شرکت هشت نامزد برگزار شد. به عقیده کارشناسان، نتیجه این انتخابات پیش از برگزاری مشخص بود و الهام علی اف که پس از فوت پدرش، از سال 2003 میلادی زمام امور را در این کشور بدست گرفته، برای هفت سال دیگر نیز در این سمت باقی ماند. برخلاف اکثر نظام های جمهوری دنیا، که دوره ریاست جمهوری محدود و اغلب دو دوره است، در کشور آذربایجان هیچ محدودیتی برای تعداد دوره های ریاست جمهوری وجود ندارد. مخالفان دولت اعلام کرده اند که این انتخابات فرمایشی بود و برخی احزاب غرب گرای مخالف دولت فعلی باکو از جمله مساوات و جبهه خلق نیز از مشارکت در این دوره انتخابات ریاست جمهوری خودداری کردند. با توجه به جایگاه ضعیف احزاب مخالف دولت، اقدام آنها برای تحریم انتخابات ریاست جمهوری و نیز برگزاری چند تظاهرات اعتراض آمیز در روند برگزاری انتخابات در این کشور تاثیری نداشت.

** ناکامی در حل مناقشه قره باغ
 جدایی قره باغ کوهستان از سرزمین اصلی بزرگترین معضل جمهوری آذربایجان است در سال 2018 میلادی نیز مانند 25 سال گذشته پیشرفتی در روند مذاکرات حل مناقشه قره باغ حاصل نشد. نقض مرتب رژیم آتش بس در خط مقدم جبهه قره باغ که در پی درگیری های نظامی ماه آوریل سال 2016 میلادی میان نیروهای ارمنی و جمهوری آذربایجان شدت یافته بود، امسال نیز ادامه یافت. برکناری دولت سرژ سرکیسیان بر اثر اعتراضات مردمی در ارمنستان و روی کار آمدن نیکول پاشینیان رهبر معترضان در این کشور در ابتدا نوعی بلا تکلیفی در رابطه با آینده مذاکرات قره باغ ایجاد کرده بود. با تغییر قدرت در ارمنستان امیدهای برای پیشرفت در مذاکرات حل مناقشه قره باغ در باکو ایجاد شده بود ولی بزودی موضع گیری سخت و بیابیه های شدید اللحن پاشینیان علیه جمهوری آذربایجان در رابطه با مناقشه قره باغ دولت باکو را ناامید کرد. بنا بر این سال 2018 میلادی با نبود هیچ پیشرفتی در روند حل مناقشه قره باغ یکی از معضلات عمده منطقه قفقاز جنوبی همراه بود و علاوه بر آن برخی تحرکات آمریکا، فرانسه و روسیه که از سال 1997 میلادی ریاست مشترک در گروه میانجی مینسک را بر عهده دارند، به ناامیدی دولت و جامعه جمهوری آذربایجان از فعالیت میانجیگران بین المللی افزود. سفر های پی در پی «باکو ساآکیان» رئیس منطقه قره باغ کوهستانی در اواخر سال 2018 میلادی به سه کشور فرانسه، آمریکا و روسیه که ریاست مشترک «گروه میانجی مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا ویژه حل مناقشه قره باغ» را بعهده دارند، اعتراض باکو از میانجیگران بین المللی را در پی داشت.

** تلاش برای امضای توافقنامه همکاری با اتحادیه اروپا
 در سالی که گذشت تحرکات جدی برای گسترش همکاری جمهوری آذربایجان و اتحادیه اروپا مشاهده شد و در این زمینه چند مرحله مذاکرات میان دو طرف در بروکسل و باکو برای امضای توافقنامه همکاری جدید برگزار شد. اتحادیه اروپا بعنوان شریک تجاری عمده جمهوری آذربایجان توسعه روابط میان دو طرف را منوط به امضای توافقنامه همکاری جدید می داند و شورای اتحادیه اروپا 14 نوامبر سال 2016 میلادی کمیسیون اروپا و مسئول روابط خارجی این اتحادیه را مامور مذاکره درباره توافقنامه جدید همکاری با جمهوری آذربایجان کرد. توافقنامه جدید همکاری اتحادیه اروپا و جمهوری آذربایجان جایگزین توافقنامه همکاری سال 1996 خواهد شد. در این ارتباط گونتر اتینگر «کمیسر مسائل بودجه و منابع انسانی اعلام کرد که اتحادیه اروپا و جمهوری آذربایجان در نظر دارند، توافقنامه جدید همکاری راهبردی را در سال 2019 میلادی امضا کنند. روابط جمهوری آذربایجان و اتحادیه اروپا در سال 1991 میلادی برقرار شده و در سال 1996 میلادی میان طرفین توافقنامه

همکاری شامل حوزه های سیاسی ، بازرگانی ، سرمایه گذاری ، قانون گذاری ، علمی و فرهنگی امضا شده است .
جمهوری آذربایجان در سال 2004 میلادی به برنامه سیاست همسایگی اروپا و در سال 2009 میلادی نیز به برنامه همکاری شرق اتحادیه اروپا شامل توسعه روابط این اتحادیه با چند کشور تازه استقلال یافته از شوروی سابق ، پیوسته است .
برنامه مشارکت شرق اتحادیه اروپا در سال 2009 میلادی به اجرا گذاشته شده و هدف از آن تعمیق روابط سیاسی و اقتصادی این اتحادیه با شش کشور تازه استقلال یافته، شامل جمهوری آذربایجان ، اوکراین ، مولداوی ، گرجستان ، ارمنستان و بلاروس است .

بنا به آمار رسمی 50 درصد گردش تجاری خارجی جمهوری آذربایجان با اتحادیه اروپا انجام می گیرد و این اتحادیه در چند سال اخیر در مجموع 15 میلیارد دلار در پروژه های اقتصادی مختلف در جمهوری آذربایجان سرمایه گذاری کرده است .
همچنین در حال حاضر بیش از یک هزار و 500 شرکت از کشورهای عضو این اتحادیه در جمهوری آذربایجان فعال هستند .
آخرین مرحله مذاکرات جمهوری آذربایجان و اتحادیه اروپا در سال 2018 برای امضای توافقنامه جدید همکاری در ماه دسامبر با حضور یک هیات بزرگ این اتحادیه در باکو برگزار شد .

«گستوتیس یانکائوسکاس» مسوول دفتر نمایندگی اتحادیه اروپا در جمهوری آذربایجان حضور هیات بزرگ در این مذاکرات را نشانگر عزم جدی اتحادیه اروپا برای امضای توافقنامه جدید با این کشور عنوان و اعلام کرد که مرحله بعدی این مذاکرات قرار است در ماه ژانویه سال آینده برگزار شود .

** افتتاح دالان گازی جنوب

اقتصاد جمهوری آذربایجان به بخش انرژی تکیه دارد و فعالیت در صنعت نفت و گاز در سال 2018 میلادی نیز از اولویت های سیاست اقتصادی این کشور بود .

دالان گازی جنوب برای انتقال گاز طبیعی میدان 'شاهدنیز' جمهوری آذربایجان واقع در دریای خزر به اروپا در ماه می سال 2018 افتتاح شد .

طرح دالان گازی جنوب شامل انتقال گاز طبیعی فاز دوم توسعه میدان گازی 'شاه دنیز' جمهوری آذربایجان از طریق خاک این کشور ، گرجستان و ترکیه به اروپا است .

مراسم تزریق نخستین محموله گاز طبیعی جمهوری آذربایجان به دالان گازی جنوب 29 ماه می (برابر (8 خرداد ماه) سال 2018 طی مراسمی در ترمینال سنگه چال حومه باکو آغاز شد .

** انعقاد قرارداد های جدید در حوزه انرژی

قرارداد جدید اکتشاف میدان انرژی D230 در خزر میان شرکت دولتی نفت جمهوری آذربایجان (سوکار) و شرکت بریتیش پترولیوم در جریان سفر الهام علی اف رییس جمهوری آذربایجان در ماه آوریل سال 2018 میلادی به انگلیس امضا شد .
فعالیت جمهوری آذربایجان در بخش انرژی و توسعه میادین نفتی و گازی در دریای خزر در همکاری تنگاتنگ با شرکت بریتیش پترولیوم است و این شرکت انگلیسی پیمانکار بزرگترین پروژه های نفت و گاز جمهوری آذربایجان در خزر است .
عمق لایه های حاصل خیز این میدان انرژی 3500 متر پیش بینی می شود و بر اساس قرارداد امضا شده ، بی پی 50 درصد سهم پیمانکاری این طرح انرژی را بر عهده دارد و 50 درصد سهم دیگر این طرح انرژی به سوکار تعلق دارد .

** استفاده از ظرفیت های ترانزیتی

جمهوری آذربایجان مانند سایر کشورهای نفت خیز متوجه پی آمد های نامطلوب وابستگی بیش از حد به درآمد های نفتی در شرایط نوسانات قیمت های این فرآورده در بازارهای جهانی است .

دولت باکو بر این مینا تلاش می کند تا حوزه های غیر نفتی اقتصاد را نیز توسعه دهد و از موقعیت جغرافیایی بسیار مناسب برای استفاده از ظرفیت های ترانزیتی بهره مند شود .

جمهوری آذربایجان که با ایران و روسیه چند سال است در قالب تکمیل دالان بین المللی حمل و نقل شمال جنوب همکاری می کند ، در سال 2018 میلادی نیز فعالیت های خود در قالب این طرح را ادامه داد .

در سال 2018 در قالب تکمیل دالان حمل و نقل شمال جنوب همچنین بزرگراه جدید « باکو آستارا » تا مرز جمهوری اسلامی ایران افتتاح شد .

جاده قبلی که باکو را به آستارا وصل می کرد یک جاده قدیمی، فرسوده ، کم عرض و ناهمواره بود و مشکلات عدیده ای برای رانندگان کامیون ها در حمل و نقل بین المللی در این مسیر ایجاد می کرد .

جمهوری آذربایجان همچنین در سال 2018 میلادی در قالب تکمیل دالان بین المللی حمل و نقل شمال جنوب در خاک این کشور ساخت بزرگراه جدید در مسیر باکو مرز روسیه آغاز کرده است .

** افتتاح بندر بین المللی باکو

یکی از رویدادهای مهم در حوزه اقتصادی جمهوری آذربایجان در سال 2018 میلادی افتتاح بندر بین المللی بازرگانی باکو بود . ساخت بندر بین المللی بازرگانی جدید واقع در منطقه الت حومه باکو در ساحل دریای خزر در سال 2010 میلادی با 117 هکتار مساحت آغاز شد.

این بندر در مرحله نخست، قادر به جابجای سالانه 15 میلیون تن محموله و 50 هزار کانتینر است و برنامه ریزی شده است که ظرفیت جابجای محموله در مراحل بعدی به 25 میلیون تن در سال برسد.

جمهوری آذربایجان راه اندازی این بندر بین المللی را نیز جزو فعالیت های در زمینه تکمیل دالان بین المللی حمل و نقل شمال جنوب در خاک این کشور می داند .

** گسترش روابط منطقه ای

جمهوری آذربایجان در سالی که گذشت در قالب روابط دوجانبه ، سه جانبه و چند جانبه برای توسعه همکاری های منطقه ای تلاش کرده، یکی از رویدادهای مهم در این زمینه سفر رسمی حسن روحانی رئیس جمهوری اسلامی ایران به جمهوری آذربایجان در فروردین ماه بود.

در جریان این سفر هشت سند همکاری میان دو کشور همسایه امضا و دو پروژه اقتصادی مهم از جمله کارخانه مشترک خودروسازی ایران و جمهوری آذربایجان و خط ریلی آستارا - آستارا افتتاح شد .

در قالب همکاری های منطقه ای دیدار سه جانبه وزیران امور خارجه جمهوری آذربایجان ، ایران و ترکیه در آبان ماه در استانبول برگزار شد و در آن طیف وسیعی از موضوعات و همکاری های سه جانبه در زمینه های مختلف اقتصادی از جمله ترانزیت، حمل و نقل، انرژی، گمرک تجاری و همچنین موضوعات مرتبط با همکاری های سیاسی و منطقه ای به ویژه راه های کمک به صلح و ثبات هر چه بیشتر در منطقه، مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت .

رئیس جمهوری آذربایجان در ماه نوامبر به ترکمنستان سفر کرد و با قربانقلی بردی محمداف رئیس جمهوری این کشور در مورد ایجاد دالان حمل و نقل «لازولی» یا دالان شرق - غرب ، برای انتقال محموله ها از مسیر افغانستان، ترکمنستان ، دریای خزر و جمهوری آذربایجان به اروپا و بالعکس به توافق رسید.

نزدیکی در روابط باکو و عشق آباد و سفر رسمی الهام علی اف به ترکمنستان در پی سردی سالهای قبل در مناسبات فیما بین و بخصوص در دوره رئیس جمهوری پیشین ترکمنستان در رابطه اختلاف نظر دو کشور بر سر یک میدان نفتی در دریای خزر ، را می توان رویداد مهم در روابط دو کشور عنوان کرد .

در قالب همکاری های جمهوری آذربایجان با کشورهای منطقه باکو میزبان دیدار چهارجانبه وزیران ارتباطات و فن آوری اطلاعات جمهوری آذربایجان ، ایران ، روسیه و ترکیه شد .

در این اجلاس چهارجانبه برگزار شده 4 دسامبر (برابر 13 آذرماه) در حاشیه نمایشگاه بین المللی ارتباطات و فن آوری اطلاعات (باکو تل -2018) محمد جواد آذری جهرمی ، رامین قلی زاده، محمد جاهد تورهان و کنستانتین ناسکف به ترتیب وزیران ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران ، جمهوری آذربایجان ، ترکیه و روسیه راهکارهای توسعه همکاری چهار جانبه در حوزه های ارتباطات و مخابرات را بررسی کردند.

باکو پایتخت جمهوری آذربایجان در سال 2018 میلادی همچنین میزبان چند همایش بین المللی و منطقه ای از جمله اجلاس وزیران خارجه جنبش عدم تعهد ، اجلاس وزرای جوانان سازمان همکاری اسلامی ، اجلاس بین المللی بشر دوستانه بود که همه این برنامه های بین المللی و منطقه ای با حضور فعال ایران برگزار شد .

جمهوری آذربایجان همچنین در سال 2018 میلادی میزبان دو مرحله مذاکرات مقامات بلندپایه نظامی ناتو و روسیه بوده است .

دولت باکو برگزاری مذاکرات والری گراسیم اف رییس ستاد کل ارتش روسیه و اسکا پاروتی فرمانده نیروهای ناتو در اروپا در جمهوری آذربایجان را نشانه سطح بالای اعتماد به این کشور عنوان کردند .

با مرور رویدادهای مهم جمهوری آذربایجان می توان گفت ، این کشور در سال 2018 میلادی بر خط مشی مبتنی بر سیاست خارجی متعادل پایبند بوده و در راستای تقویت همکاری با کشورهای همسایه و منطقه تلاش کرده است .

دولت باکو همچنین با وجود این که در سال های اخیر اقدام برای کاهش وابستگی به درآمد های نفتی را در اولویت فعالیت اقتصادی خود قرار داده، در سال 2018 میلادی ، نفت و گاز منبع بعنوان اصلی درآمد این کشور نقش کلیدی در اقتصاد آن ایفا کرد.